
Redactioneel

In het eerste nummer in 2015 van Over.Werk beginnen we het nieuwe jaar met een rijke oogst aan recent *'Gepubliceerd arbeidsmarktonderzoek'*. De katern gaat van start met drie bijdragen rond *'Doelgroepen'*. Stijn Baert en Anke Penninck bijten de spits af met een veldonderzoek naar de invloed van de seksuele geaardheid bij de toegang tot de Vlaamse arbeidsmarkt. Het onderzoek toont aan dat jongere vrouwen hun voordeel doen met het vermelden van de lesbische seksuele geaardheid. Dit is vermoedelijk te verklaren doordat werkgevers bij heteroseksuele vrouwen op die leeftijd schrik hebben voor uitval wegens moederschap en/of een focus op opvoedkundige taken. Inge Neyens en Chantal Van Audenhove gaan vervolgens op zoek naar een vernieuwde tewerkstellingsvorm voor personen met een chronische aandoening. Het project *'COMPOOL'* legt de eerste basis voor een nieuwe arbeidsorganisatie voor mensen met een chronische aandoening. We sluiten het thema *'Doelgroepen'* af met een onderzoek van Erik Samoy. Aan de hand van gegevens uit de Enquête naar de Arbeidskrachten peilt hij naar de invloed van specifieke gezondheidsproblemen op de arbeidsparticipatie. In zijn bijdrage komt de auteur tot de vaststelling dat de populatie *'mensen met hinder'* allesbehalve uniform is samengesteld.

Onder de noemer *'Kwaliteit van de arbeid'* groeppen we twee artikels. Stan De Spiegelaere en Guy Van Gyes tekenen voor een eerste bijdrage. Ze stellen de vraag of werknemers die onzeker zijn over de toekomst van hun job hun innovatief potentieel ten volle zullen benutten? Daarnaast gaan ze na in welke mate de autonomie die werknemers ervaren in de organisatie van hun werk een effect heeft op innovatief werkgedrag. Annemie D'haeninck, Peter Serru, Stan de Spiegelaere en Miet Lamberts onderzoeken dan weer de redenen voor het hoge

verloop binnen de horeca in Vlaanderen. Het verloop van werknemers hangt sterk af van de bevoegdheid voor de job, maar ook de kwaliteit van de job en andere structurele aspecten van de jobkwaliteit in de sector spelen een rol.

Rond het topic *'Loopbanen'* brengen we een Vlaamse en een Nederlandse bijdrage. An De Coen, Daphné Valsamis, Annie Hondeghem, Nele Bossens en Luc Sels maken een evaluatie van het systeem van de loopbaan- en diversiteitsplannen. Ze sommen de tien belangrijkste vaststellingen uit het onderzoek op en maken aanbevelingen voor toekomstig beleid. Op basis van de resultaten pleiten ze voor het behoud van het systeem, met een aantal aanpassingen en versterkingen. We sluiten het deel *'Loopbanen'* af met een onderzoek uit Nederland. Jaap Oude Mulders gaat in zijn bijdrage na in welke mate werkgevers geneigd zijn ouderen na hun verplicht pensioen terug in dienst te nemen. Werkgevers zijn *'door de bank genomen'* beducht om ouderen na verplichte pensionering terug in dienst te nemen, al zijn er bepaalde kenmerken die de kans om opnieuw in dienst genomen te worden significant beïnvloeden.

Ook het thema *'Beleid en evaluatie'* komt in dit Over.Werk-nummer aan bod. In deze rubriek laten we eerst Bea Cantillon, Natascha Van Mechelen, Dorien Frans en Nathalie Schuerman aan het woord. De auteurs analyseren de evolutie van de beschikbare gezinsinkomens van enkele theoretische typegezinnen. Ze stellen vast dat sinds 1995 de inkomensverhoudingen tussen werkende gezinnen met lage, gemiddelde en bovengemiddelde lonen redelijk stabiel zijn gebleven dankzij het instrumentarium van de welvaartsstaat. Er is evenwel ook een sluipende maar duidelijke dualisering zichtbaar tussen het beschikbare inkomen van werkarme

gezinnen die helemaal of grotendeels afhankelijk zijn van werkloosheidsuitkeringen enerzijds en dat van werkrijkere gezinnen anderzijds. Het Vlaams Arbeidsmarktonderzoek voor de Toekomst (VLAMT) is het onderwerp voor een volgende bijdrage. Verschillende sectororganisaties grepen de kans om vooruit te blikken op mogelijke trends die er binnen hun sector op hen afkomen en welke impact deze trends zullen hebben op de competenties die de werknemers moeten (gaan) beheersen. Michel Albertijn, Johan Dessyn en Kathleen Hoefnagels trekken lessen uit de sectorale VLAMT-studies naar toekomstige arbeidsmarktnoden en beschrijven enkele gezamenlijke tendensen uit dit voorspellend arbeidsmarktonderzoek. In de laatste bijdrage binnen het thema 'Beleid en evaluatie' zoomen An De Coen, Maarten Gerard en Patrizia Zannoni in op de maatpakbegeleiding van werkzoekenden naar ondernemerschap. Ondernemerschap wordt traditioneel gezien als potentiële motor van economische groei. Het activeren van werkzoekenden naar zelfstandig ondernemerschap gaat vanuit dat perspectief gepaard met een win-win.

Onder de noemer '*Arbeidsmarkt en conjunctuur*' groeperen we tot slot twee bijdragen. De impact van de financiële crisis in 2008 op de jeugdwerkloosheid heeft het debat doen opleven over de langetermijneffecten van afstuderen tijdens laagconjunctuur op de carrière van jongeren. In het licht van dit debat, bestuderen Bart Cockx en Corinna Ghirelli of afstuderen in Vlaanderen in tijden van hoge werkloosheid 'littekens' aanbrengt bij jongeren die hun kansen op de arbeidsmarkt permanent verlagen. Karen Geurts en Jo Van Biesebroeck vragen zich vervolgens af of kleine bedrijven de motor van jobcreatie zijn. De auteurs ontkrachten deze stelling en bieden een nieuwe methodologie aan die échte starters identificeert en die in staat is hun groeipad in de eerste jaren te volgen.

In de rubriek '*Monitoring van de arbeidsmarkt*' reizen we even door de tijd. Tal van maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen hebben de Vlaamse arbeidsmarkt de voorbije dertig jaar ingrijpend veranderd. In het WSE Report 'Terugblik op de Vlaamse arbeidsmarkt' brengen we aan de hand van tien thematische hoofdstukken het pad in beeld dat de Vlaamse arbeidsmarkt sinds de jaren tachtig bewandeld heeft. In deze rubriek brengen we een *capita selecta* van vier hoofdstukken uit het rapport.

In de katern '*Open debat*' staan Montserrat Gonzalez Garibay, Erik Samoy, Johan Troch, Raf Boey en Willem De Klerck stil bij de twintigste verjaardag van het 'Vlaams Interuniversitair Onderzoekennetwerk Arbeidsmarktrapportering' (VIONA). Deze gelegenheid biedt een aanleiding voor een reflectie over het onderzoeksprogramma in een veranderde en veranderende context. In deze bijdrage wordt summier een stand van zaken weergegeven. Wat kenmerkt de huidige werking van het programma? Welke zijn de belangrijkste realisaties van het programma tot nu toe? En, ten slotte, welke uitdagingen gaat VIONA tegemoet?

Dit Over.Werk-nummer sluiten we af met de katern '*Gelezen en onderstreept*'. Een bespreking van 'Le Capital au XXIe siècle' kon u een jaar geleden al in Over.Werk lezen. In deze bijdrage, wijdt Walter Van Trier het grootste deel van zijn 'Grote kwesties' aan de hype die sindsdien is losgebarsten. Aan de hand van artikelen van vooraanstaande economen overloopt hij de merites en tekortkomingen van Piketty's bestseller. Grote kwesties wordt afgesloten met een eerbetoon aan Bernard Maris, de huiseconoom van Charlie Hebdo die bij de aanslag in januari het leven liet.